

11 Neapolis is de haven van Filippi, ongeveer 18 km van de stad

12 Filippi was een Romeinse kolonie, in die zin dat zij veel voorrechten van Rome zelf genoot. Zij stond los van het gezag van de gouverneur van de provincie en haar interne zaken werden door haar eigen bestuurders geregeld.

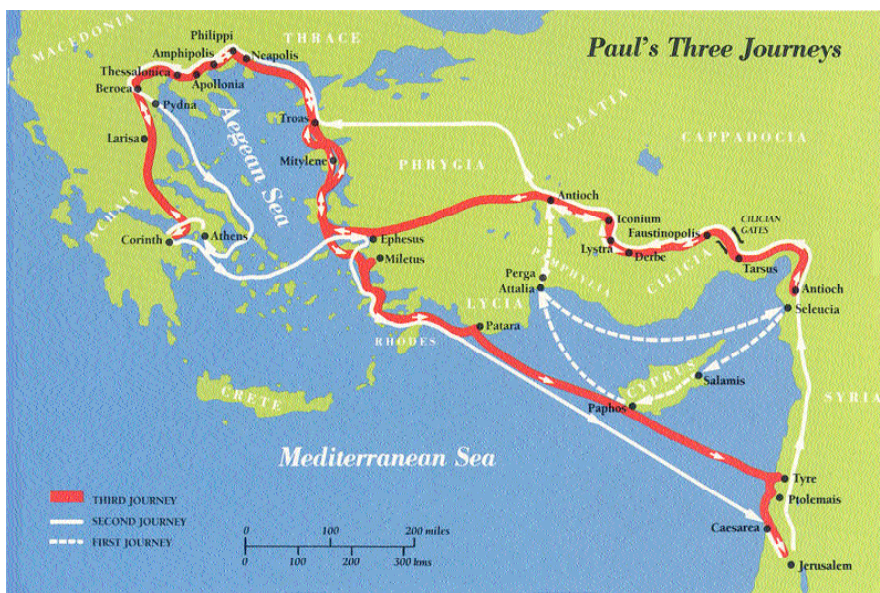
13 Er schijnen niet veel Joden in de stad te zijn geweest. Er was geen synagoge. Omdat het een gewoonte van de Joden was zich voor het gebed terug te trekken op een plaats bij de kust of bij een rivier, die zij als reine plaats om te bidden beschouwden, begaven Paulus en zijn gezelschap zich op sabbat naar zo'n plek en spraken er met de vrouwen die er kwamen. Daar openbaarde de Heer zich, die de mannen van ver hier naartoe geleid had, en onthulde zich zijn kracht door het hart van Lydia te openen, de eerste vrucht van het evangelie in Europa. Bijzonder was, dat zij uit Asia kwam en wel uit die specifieke gebieden, waar de apostelen het evangelie niet mochten verkondigen.

16 Python is de naam van Apollo als waarzeggende geest. Deze 'buiksprekers' werden 'pythons' genoemd. Zij waren bezeten, in het antieke Griekenland een veel voorkomende zaak. Hun 'raaskallen' werden door bijgelovige afgodendienaars hoog aangeslagen. Deze slavin was met waarzeggen (Gr.: manteuomai – in de LXX worden daarmee valse profeten aangeduid) in staat veel geld voor hun eigenaren (Gr.: kurios) te verdienen. Zie bij kurios Van Eck, p.28 e.v. Hardnekkig volgde zij de apostelen. Waarschijnlijk probeerde de tegenstander Paulus' boodschap door zo'n 'aanbeveling' verdacht te maken.

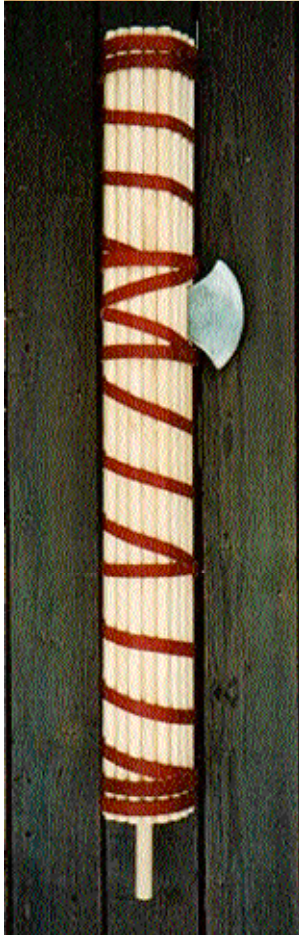
- 4 En toen zij de steden langs reisden, gaven zij hun de beslissingen, die door de apostelen en de oudsten te Jeruzalem genomen waren, om die te onderhouden.
- 5 De gemeenten dan werden bevestigd in het geloof en namen dagelijks in zieltal toe.
- 6 En zij gingen door het Frygisch-Galatische land, maar werden door de Heilige Geest verhinderd het woord in Asia te spreken;
- 7 en bij Mysie gekomen, poogden zij naar Bitynie te reizen, maar de Geest van Jezus liet het hun niet toe;
- 8 en toen zij Mysie voorbij waren, kwamen zij te Troas.
- 9 En Paulus kreeg in de nacht een gezicht; er stond een Macedonisch man, die hem toeriep: Steek over naar Macedonie en help ons.
- 10 Toen hij het gezicht gezien had, zochten wij dadelijk gelegenheid om naar Macedonie te vertrekken, daar wij eruit opmaakten, dat God ons had geroepen om hun het evangelie te verkondigen.
- 11 En van Troas afgevaren, koersten wij recht op Samotrake aan en de volgende dag naar Neapolis;
- 12 en vandaar naar Filippi, dat de eerste stad is van dit deel van Macedonie, een (Romeinse) kolonie. En wij vertoefden enkele dagen in die stad.
- 13 En op de sabbatdag gingen wij de poort uit, de rivier langs, waar wij verwachtten, dat een gebedsplaats zou zijn; en nedergezeten, spraken wij tot de vrouwen, die samengekomen waren.
- 14 En een zekere vrouw, met name Lydia, een purperverkoopster uit de stad Tyatira, die God vereerde, hoorde toe, en de Here opende haar hart, zodat zij aandacht schonk aan hetgeen door Paulus gezegd werd.
- 15 En toen zij gedoopt was en haar huis, nodigde zij ons, zeggende: Indien gij van oordeel zijt, dat ik de Here getrouw ben, neemt dan uw intrek in mijn huis. En zij drong ons ertoe.
- 16 En het geschiedde, toen wij naar de gebedsplaats gingen, dat een zekere slavin, die een waarzeggende geest had, ons tegenkwam, welke aan haar eigenaars met waarzeggen veel voordeel aanbracht.
- 17 Deze liep Paulus en ons achterna, luid roepende: Deze mensen zijn dienstknechten van de allerhoogste God, die u de weg tot behoudenis boodschappen.
- 18 En dit deed zij vele dagen lang. Maar toen dit Paulus verdroot, wendde hij zich tot de geest en zeide: Ik gelast u in de naam van Jezus Christus van haar uit te gaan. En hij ging uit op datzelfde uur.

- 19 Dit is de eerste gelegenheid waar het evangelie in conflict komt met de religie van de heiden-volken en de geestelijke machten erachter. Ook Joden en Judaïsten verzetten zich tegen het evangelie. In Lystra werd het evangelie voor de eerste maal verwelkomd door 'afgodendienaars', tot de Joden hen tegen de apostelen opzetten.
- 19 Let op de echte reden achter het verzet. Hun inkomen werd bedreigd. Dat heeft tot op de dag van vandaag het verzet tegen de waarheid beheerst. Ongetwijfeld zou toename van hun inkomen tot acceptatie geleid hebben.
- 20 Er bestond geen wet die het uitdrijven van demonen verbood, dus hier is sprake van een listige verdraaiing in de beschuldiging, die bedoeld is om veroordelen bij de Romeinse bestuurders op te wekken. De Joden hadden Rome moeten verlaten en waren niet populair. De eigenaren suggereren, dat dit zou kunnen uitgroeien tot een opstand. Let op hun spreken: 'zij Joden ... wij Romeinen'. Er was een wet, in de praktijk verouderd, die het introduceren van welke religieuze vernieuwing ook verbood, omdat deze gevaarlijk zou kunnen zijn voor de vrede van het rijk. Dus, als het recht zijn normale loop zou hebben gehad, zouden de apostelen voor een langere periode gevangengezet zijn en had het evangelie een duurzame belemmering hebben opgelopen. Maar door een onwettige actie van de hoofdlieden ('magistraten'), die hen in het ongelijk stelden, werd de weg voor verdere verkondiging van het evangelie effectief geëffend.
- 22 De vreselijke Romeinse geseling (waarbij het slachtoffer aan een paal werd gebonden en met een zweep met leren riemen, soms van metaal voorzien, tot bloedens toe geslagen werden) met 'de roede' – d.w.z. de staven van de gerechtsdienaars/vs.35, welke zij voor de magistraten uitdroegen – zie Bijlage 3 met afbeeldingen) en de beroerde, vuile gevangenis, alsmede in het blok gesloten te zijn, waren bedoeld om het evangelie een halt toe te roepen. Maar God liet die dienen tot bevordering ervan. Paulus en Silas, die zich verheugden in hun lijden in dienst van Christus, kregen publiek, zelfs in de gevangenis. Zij zongen Gods lof (Gr.: humneo – Bullinger legt als gedachte neer, dat zij mogelijk Ps.113-118 zongen, het zg. hallel (vgl. halleluja, dus: God loven. Govers zegt: 'Je begint in Ps.113 in het stof en eindigt in Ps.118 in Jeruzalem ... Zo kom je vanuit de diepte bij God thuis' – de psalmen bezingen Gods heilspan). Het hallel werd vanouds gezongen bij het Paasfeest en het Loofhuttenfeest. Let dan op de mooie betekenis van bijv. Ps.115:11; 116:3, 4,15,17; 118:6,29, Ps.114:7.
- 26 Zet tegenover elkaar de bevrijding van Paulus en Silas en die van Petrus (12:3-10). Petrus was in tegenstelling tot hen niet slecht behandeld en sliep. Zij baden en zongen Gods lof. Er kwam geen bode van God om Paulus en Silas te bevrijden, maar zij betekenden voor de bewaarder en zijn huis een grotere bevrijding en ongetwijfeld ook voor sommigen van de gevangenen. Petrus' ontsnapping daarentegen kostte de bewaarders het leven. Paulus en Silas verlieten, begeleid door de hoofdlieden, de gevangenis. Nadat zij de broeders ontmoet hadden en hen bemoedigend hadden toegesproken, verlieten ze voor iedereen zichtbaar de stad. Petrus verlaat de gevangenis 's nachts en vlucht naar een andere plek om Herodes' wraak te ontlopen.
- 30 De aardbeving, de open deuren, de kennis dat hij zijn leven zou moeten geven als een gevangene ontsnapte en de stem uit de duisternis van de kerker, dat zijn diepste innerlijke gevoelens toonde, als hij op het punt staat zich van het leven te beroven, dat alles overtuigde de bewaarder, dat deze mannen en hun boodschap van God afkomstig waren. Hij had ongetwijfeld gehoord wat de pythongeeft over hen had gezegd, vandaar zijn uitroep: 'Heren (betuiging van eerbied – Gr.kurios), wat moet ik doen om behouden te worden?'
- 19 Toen nu haar eigenaars zagen, dat hun kans op voordeel verdwenen was, grepen zij Paulus en Silas en sleurden hen naar de markt voor de overheid,
- 20 en toen zij hen bij de hoofdlieden gebracht hadden, zeiden zij: Deze mensen brengen onze stad in rep en roer, daar zij Joden zijn,
- 21 en zij verkondigen zeden, die wij als Romeinen niet mogen aanvaarden of volgen.
- 22 Ook de menigte schoorde tegen hen samen en de hoofdlieden scheurden hun de kleren van het lijf en lieten hen met de roede geselen;
- 23 en na hun vele slagen gegeven te hebben, wierpen zij hen in de gevangenis met bevel aan de bewaarder hen zorgvuldig te bewaken.
- 24 Daar deze zulk een bevel ontvangen had, zette hij hen in de binnenste kerker en sloot hun voeten zorgvuldig in het blok.
- 25 Maar omstreeks middernacht baden Paulus en Silas en zongen Gods lof, en de gevangenen luisterden naar hen.
- 26 Doch plotseling kwam er een zware aardbeving, zodat de grondvesten der gevangenis schudden; en terstond gingen alle deuren open en de boeien van allen raakten los.
- 27 En de bewaarder, uit zijn slaap opgeschrikt, zag de deuren der gevangenis openstaan, trok zijn zwaard en was op het punt zelfmoord te plegen, in de waan, dat de gevangenen ontsnapt waren.
- 28 Maar Paulus riep met luider stem: Doe uzelf geen kwaad, want wij zijn allen hier!
- 29 En hij liet licht brengen, sprong naar binnen en wierp zich, bevende over al zijn leden, voor Paulus en Silas neder.
- 30 En hij leidde hen naar buiten en zeide: Heren, wat moet ik doen om behouden te worden?
- 31 En zij zeiden: Stel uw vertrouwen op de Here Jezus en gij zult behouden worden, gij en uw huis.

- 32 De apostelen lieten het niet bij de aansporing te geloven, zij spraken het Woord Gods tot hem. Geloof komt niet alleen door een aansporing te geloven, maar door verdere uiteenzetting van de waarheden, die geloofd moeten worden. De dood van Christus voor onze zonden, Zijn begrafenis en opstanding zijn essentieel tot redding en zouden het onderwerp moeten zijn van elke inzet om het evangelie te verkondigen. Dit evangelie van Gods genade is direct effectief en brengt grote vreugde voort.
- 33 Wat een verandering in de bewaarder! De dag ervoor had hij hen behandeld met onnodige hardheid; nu wast hij hun striemen, verzorgt hen en neemt hen op in zijn huis.
- 35 Filippi was een militaire kolonie, vandaar dat de hoogste bestuurders (lett.: strategen) meer militair dan bestuurder waren. Dit verklaart wellicht hun onwettige reactie Paulus en Silas zonder vorm van proces te straffen. Later alles doordenkend heeft hen ongetwijfeld ervan overtuigd, dat zij de Romeinse wet hadden overtreden. Dus: zij gaven bevel Paulus en Silas vrij te laten. De bewaarder was zonder twijfel erg blij hoe de situatie zich ontwikkelde, en vraagt hun te vertrekken. Maar Paulus ziet de hand van God in de veranderde houding van de 'hoofdlieden' en besluit, naar de verdere verspreiding van het evangelie in Filippi verlangend, gebruik te maken van de gelegenheid. De hoofdlieden wisten niet, dat de apostelen Romeinse burgers zijn, en beseften dus niet hoe ernstig hun vergrijp was. Een publiek erkennen van hun fout zou de apostelen beschermen tegen verdere vervolging. Hij staat erop, dat de hoofdlieden zelf komen en hen uitgeleide doen, zodat allen zouden kunnen zien, dat dezen zich niet langer tegen hun arbeid verzetten. Dit deden de hoofdlieden, maar, opdat van het gebeurde geen gerucht Rome zou bereiken, verzochten zij hun de stad te verlaten, hetgeen de apostelen dat op gepaste wijze deden.
- 32 En zij spraken het woord Gods tot hem in tegenwoordigheid van allen, die in zijn huis waren.
- 33 En in datzelfde uur van de nacht nam hij hen mede om hun striemen af te wassen, en hij liet zichzelf en al de zijnen terstond dopen;
- 34 en hij bracht hen naar boven in zijn huis en richtte een tafel aan, en hij verheugde zich, dat hij met zijn gehele huis tot het geloof in God gekomen was.
- 35 En toen het dag was geworden, zonden de hoofdlieden de gerechtsdienaars om te zeggen: Laat die mensen vrij.
- 36 En de bewaarder deelde dit bericht aan Paulus mede: De hoofdlieden hebben doen weten, dat gij moet vrijgelaten worden; vertrekt dan nu en gaat heen in vrede.
- 37 Maar Paulus zeide tot hen: Zij hebben ons, hoewel wij Romeinen zijn, zonder vorm van proces in het openbaar gegegeld en in de gevangenis gezet, en willen zij ons er nu ongemerkt uitzetten? Geen sprake van; laten zij zelf komen en ons eruit leiden.
- 38 En de boden brachten deze woorden over aan de hoofdlieden. En dezen werden bevreesd, toen zij hoorden, dat het Romeinen waren;
- 39 en zij kwamen het hun verzoeken, en toen zij hen de gevangenis uitgeleid hadden, vroegen zij hun de stad te verlaten.
- 40 En uit de gevangenis gekomen, gingen zij naar Lydia, en zij zagen de broeders en spraken hen bemoedigend toe en vertrokken.

Een lictor was een dienaar die de hoogste Romeinse ambtenaren vergezelde. Lictoren droegen een fasces (een roedenbundel waarin een bijl zat), symbool van de rechtsmacht van de ambtenaren. Een praetor (rechter) had 6 lictores, een consul 12 en een dictator had er 24.

De lictor vormde een erewacht voor aanzienlijke personen met een officiële functie in de Romeinse maatschappij. Zij moesten magistraten cum imperio (met een imperium) hun coercitio (het recht een burger te straffen) in de praktijk brengen. Zij droegen, als teken van hun waardigheid een bijl die in een takkenbos (de fasces) was gestoken. Droegen zij de bijl omhoog, was dit een teken van goedgezindheid, droegen zij de bijl met het blad naar beneden, was het een slecht teken.

Een dictator werd vergezeld door vierentwintig, een consul door twaalf lictoren, de Flamen Dialis en verscheidene andere hoogwaardigheidsbekleders door een lictor.

Fasces (Latijn, "lictorenbundel"), oud Romeins symbool van het gezag van de hogere magistraten.

Het bestaat uit een bundel houten roeden die een bijl insluiten, bijeengehouden door roodleren riemen. Fasces werden door ambtenaren (lictoren) voor de magistraten uit gedragen. De roeden, gewoonlijk berk maar soms iep, waren symbolisch voor de "Macht om te straffen", de bijl symboliseerde de "Macht over leven en dood" en de riemen de "Macht om te arresteren".